

za to, da bo človek osvobojen mnogih vezi in utesnjenosti. Zato, če je tako, dobivajo komunisti v teh naporih pomembno nalogo, postati morajo, kolikor niso, pravi družbenopolitični delavci, toda prav tako dobiva nalogo tudi delovni človek — samoupravljalec, ki mora skupaj z drugimi delati za jutri, ko bo več tako demokracije kakor tudi blaginje.

Zato pričakujemo, da bomo na te naloge v novi količinski opredelitvi kmalu naleteli tudi v naših programih.

Premalo žensk

Ob razpravah o osnutkih obeh ustav je bila hkrati izvedena tudi široko organizirana akcija evidentiranja možnih kandidatov za člane delegacij in svete družbenopolitičnih skupnosti. V tej akciji, delno pa že prej, je bilo v organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih evidentiranih 618 možnih kandidatov na območju občine Ljubljana Šiška. Od tega so organizacije združenega dela izpolnile 478 popisnic — v gospodarskih delovnih organizacijah 435, organizacijah družbenih dejavnosti in uprave 43; krajevne konference SZDL so evidentirale 113 kandidatov, ostale družbenopolitične organizacije, društva in drugi predlagatelji pa so prispevali skupaj 27 možnih kandidatov.

Od 618 evidentiranih je 20 odstotkov mlajših od 27 let, 23 odstotkov je med njimi žena, 62 odstotkov neposrednih proizvajalcev, 30 odstotkov ljudi z vodilnih položajev ter 8 odstotkov z vodilnih delovnih mest, obrtnikov, kmetov, študentov, upokojencev in ostalih. Od vseh evidentiranih je 88,5 odstotka možnih kandidatov takih s srednjo, višjo in visoko šolo ali pa so kvalificirani oziroma visokokvalificirani delavci. V krajevnih skupnostih je ta izobrazbena struktura še višja — kar v 93 odstotkih zasledimo takšno izobrazbeno raven. Povprečna starost vseh evidentiranih je 40,5 let. Nekoliko mlajše kandidate so predlagali v organizacijah združenega dela (povprečna starost 37,7 let), starejše pa v krajevnih skupnostih (povprečje 43,3 leta).

40 odstotkov evidentiranih je članov ZK, 13 odstotkov kandidatov pa je iz vrst udeležencev NOB. Določene razlike v vseh navedenih podatkih oziroma v strukturi evidentiranih kandidatov lahko opazimo med tistimi iz organizacij združenega dela in drugimi iz krajevnih skupnosti. Pomanjkljivosti, ki jih odražajo popisnice iz krajevnih skupnosti, so predvsem naslednje: manj je mladih in žensk, povprečna starost je višja, manj je neposrednih proizvajalcev. Po drugi strani pa je v krajevnih skupnostih evidentiranih več možnih kandidatov iz vrst vodstvenih in vodilnih ljudi, kar je do neke mere razumljivo, saj občani iz teh struktur po ustavnih določilih ne morejo biti člani delegacij v delovnih organizacijah, kjer so zaposleni. V krajevnih skupnostih lahko zasledimo tudi več članov ZK (50 %), ki jih je med kandidati iz organizacij združenega dela le 36 odstotkov. V OZD je okrog 8 odstotkov kandidatov bivših udeležencev NOV, v krajevnih skupnostih pa 35 odstotkov.

Ko analiziramo dosedaj izpolnjene popisnice oziroma podatke, ki so nam na voljo, lahko ugotovimo, da so bili storjeni pomembni kvalitativni premiki glede sestave bodočih delegacij in skupščinskih teles, tako glede starostne in kvalifikacijske strukture, kot tudi glede udeležbe neposrednih proizvajalcev.

Vsi nosilci predvolilnih priprav v organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih in drugje bodo morali vložiti v to akcijo še več naporov, kajti rezultati še vedno niso zadovoljivi. Predvsem je kritično skupno število evidentiranih kandidatov, ki je še premajhno, omenili pa smo že slabo strukturo, zlasti v zvezi z zastopanostjo mladih in žensk. Pred nami je še dosti dela, akcijo evidentiranja moramo speljati dosledno in učinkovito, tako da bomo pripravljeni na spomladanske volitve.

M. Z.

Čas in načrti

Kakor vsako leto tudi letos izdelujemo letne načrte, tako za občino kakor za vsako TOZD, vsako OZD itd. Zato pričakujemo, da bodo letni načrti v primerjavi z dosedanjimi vsebinsko bogatejši in še bližji vsakemu posamezniku in vsakemu kolektivu. Ko to pravimo, pričakujemo, da bo tudi aktivnost v zvezi z izdelavo načrtov vsestranska, da načrti kot dokumenti ne bodo samo ali v glavnem skrb občinske administracije ali strokovnih služb v podjetjih. Nasprotno, pričakujemo, da se bodo o načrtu na široko posvetovali v vsem združenem delu v občini, da bo načrt zares odseval prizadevanja in cilje naše občinske skupnosti, ki se prek tega vsestransko vključuje tudi v širše skupnosti — od mesta do federacije.

Za takšna pričakovanja obstaja več razlogov. Tako rekoč še včeraj smo razpravljali o ustavi, danes pa že govorimo o občinskem statutu, o samoupravnih sporazumih o združevanju TOZD v OZD ter o njihovih samoupravnih sporazumih in statutih. Te razprave niso bile samo slučajna vmesna postaja na naši poti, ampak je bila to tudi pot kako preseči že doseženo in se vključiti v ustvarjanje večje kakovosti, za večjo ustvarjalno vlogo dela, delavca, delavskega razreda in vseh subjektivnih sil v družbi. Ko to pravimo, pa mislimo na potrebo, da moramo letne načrte izpostaviti od prve črke in prve številke do pike na koncu sprejetja nenehnemu vplivu vse naše občinske skupnosti. Vemo, da je to veliko delo, toda hkrati tudi vemo, da je neodložljivo. Zavedamo se, da se staro na vse kriplje hoče obdržati, toda zavedamo se tudi, da ga moramo premagati in če to naredimo danes, bo jutri veliko lažje šlo nam vsem. Zato moramo o letnem načrtu (ali načrtih) razmišljati skoraj na vseh ravneh, v vseh institucijah, in to ne samo formalno, da z nekaj nejasnimi številkami in skopimi mislimi izrečemo končno oceno, ki pomeni zeleno luč, ampak da obliko v največji možni meri podredimo vsebini. To pomeni: ne samo zbori volilcev in objavljane načrta (tu mislimo na občinskega), kar je pravilno, ampak se tudi potruditi, da načrt obrazložimo, ga približamo delovnemu človeku, proizvajalcu in samoupravljalcu, da bo lahko rekel: »To je dobro, to pa ne.«

Ne bomo pozabili

V nedeljo, 16. decembra, so na proleđu vojašnice Borisa Kidriča v Sentvidu odkrili spominsko ploščo z besedilom: »V tej stavbi je bilo 1941—42 nemško zbirno taborišče za slovenske izgnance v Srbijo, Hrvaško, Bosno in Nemčijo. Do osvoboditve so bili tu gestapovski zapori.« V imenu vseh prisotnih in preživelih izgnancev in v imenu komisije za zgodovinsko dejavnost naše občinske skupščine je ploščo odkril tovariš Anton Kreč z Rašice.

Na slovesnosti je spregovoril tudi dr. Tone Ferenc, ki je med drugim dejal: »Kruho izgnani od doma, brezobzirno oropani vsega svojega imetja, ponižani in zaničevani, nasilno odtrgani od rodne grude, so bili slovenski izgnanci ves čas z močnimi vezmi povezani z bojujočo se domovino. Primer usode slovenskega naroda v osvobodilni vojni jugoslovanskih narodov in narodnosti je pokazal, da več kot številčnost nekega naroda pomenita njegova enotnost, trdnost in odločnost...«

Na koncu je tovariš Ferenc zagotovil, v imenu vseh pregnancev, da nas bo spominska plošča vedno spominjala na hude dni, na to, kaj pomenijo v največji stiski naroda in posameznika domovina, materina beseda in svoboda. Utrjevala nam bo zavest, da to niso le zvaneče besede, temveč veliko bogastvo, ki ga bomo branili, če bi nam ga hotel kdo še kdaj odvzeti.

J. Z.

NAŠI KLICAJI!!

Pozabljeni Vodnik

Ljubljana, metropola Slovenije, nima niti enega muzeja posvečenega našim kulturnim možem. Eden od najbolj zaslužnih slovenskih kulturnikov je pač naš prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik, ki ima svojo rojstno hišo prav v Šiški, kjer še stoji kamnita miza na Vodnikovi cesti. — Pred dobrim letom je sprožila misel o odkupu vsaj ene spominske sobe novinarka DELA — Albina Podbevšek. Napisano je bilo, prebrali smo, a uspeha ni bilo nobenega. Tako je to, nič se ne ukrene, piše pa se o problemu preveč...

Turistično društvo Šiška je sklicalo pred dobrim mesecem sestanek nekaterih turističnih društev občine Šiška, ki so se ga udeležili še člani TD Medvode in TD Zbilje. Poleg drugih problemov smo se dotaknili tudi važnega vprašanja, čemu se še ni dosedaj, po 28 letih svobode, uredila vsaj spominska soba v rojstni hiši Valentina Vodnika. Poudarjam, da mnogi njegovi rojaki, Ljubljančani, ne poznajo literarnega dela prvega slovenskega pesnika. Poznajo ga le po Vodnikovi cesti, po Vodnikovi šoli ter po plošči na njegovi hiši. To je pa premalo!

Naj navedem, za ilustracijo, koliko naših literarnih mož ima že svojo spominsko sobo ali celo hišo! France Prešeren na Vrbi, Simon Gregorčič na Vršnem, Ivan Cankar na Vrhniki, Oton Župančič na Vinici, Josip Jurčič na Muljavi, Alojz Gradnik v Medani in še drugi. Na sestanku je bil izglasovan predlog, naj bi se TD Šiška povežalo z vsemi kulturnimi ustanovami, kakor z Zavodom za spomeniško varstvo, Slavističnim društvom in Društvom književnikov. Morda bi našli razumevanje pri osnovnih in srednjih šolah, da bi sodelovale pri tej kulturni akciji. Spominjam se še, da smo pred drugo svetovno vojno zbirali po šolah po 1 dinar za odkup Prešernove hiše in ureditve spominske sobe. Pisatelj Franc Finžgar sam je bil blagajnik tega odbora za odkup Prešernove hiše. Predvojni dinar ni bil majhen denar in akcija je v povezavi z vsemi šolami Slovenije — uspela.

Zato bi bilo predvsem treba najti razumevanje ali skupno besedo pri naših že imenovanih ustanovah in drugih kulturnih organizacijah in preiti k tej pomembni in zgodovinski akciji: naša razvijajoča se Ljubljana, naj že vendar odpre svojemu prvemu slovenskemu pesniku — ljubljanskemu rojaku — vsaj spominsko sobo, če ne že Vodnikov dom, v obliki spominskega muzeja, kakor ga imajo drugi kulturni možje na našem podeželju. To pa, menim, da ni tako težak problem — za našo slovensko metropolo!

Stanko Skočir